

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.
TAKAS KREDİ MEKANİZMASI KURALLARI PROSEDÜRÜ
BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

MADDE 1- Amaç

- (1) Takas Kredi Mekanizması Kuralları Prosedürünün amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin, BİAŞ Pay Piyasası katılımcılarına söz konusu piyasadan kaynaklanan risklerin karşılanması amacıyla talep edilen teminatın tamamlanması esnasında ortaya çıkabilecek kısa süreli fon ihtiyacının karşılanması için oluşturulan kredi mekanizmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

MADDE 2- Kapsam

- (1) Takas Kredisi Mekanizması Kuralları Prosedürü, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin takas kredisi mekanizmasına yönelik uygulama esaslarını kapsar.

MADDE 3- Dayanak

- (1) Takas Kredisi Mekanizması Kuralları Prosedürü; Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un 10 uncu maddesi, Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliğin 23.maddesi, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası Takas Ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Prosedürü ve Takasbank Krediler Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

MADDE 4- Tanımlar ve kısaltmalar

- (1) Takas Kredisi Mekanizması Kurallarında geçen;
- Banka:** Takasbank - İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'ni,
  - Genel Müdür:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürü'nü,
  - Katılımcı:** Takasbank tarafından Borsa İstanbul A.Ş Pay Piyasasının'da merkezi karşı taraf olarak verilen takas hizmetlerine taraf olmalarına, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesi çerçevesinde izin verilen MKT üyelerini ve kendisine Takas Kredisi limiti tahsis edilen kurumu,
  - Borsa/BİAŞ:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni,
  - Takasbank:** Reşitpaşa Mahallesi, Borsa İstanbul Caddesi, No:4 Emirgan, Sarıyer, 34467 İstanbul/ Türkiye adresinde faaliyetini sürdüren İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'ni,
  - Takasbank Para Piyasası (TPP):** Fon fazlası ve/veya fon ihtiyacı olan üyelerin talep ve tekliflerinin karşılaşmasını sağlayan, Banka tarafından kurulan ve işletilen piyasayı,
  - TCMB:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi'ni,
  - MKT:** Merkezi Karşı Tarafı,
  - Piyasa:** Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası'nı
  - BDDK:** Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nu,

- 1) **Takas Kredisi Üst Limiti:** BDDK tarafından yayımlanan “Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik” uyarınca aylık bazda hesaplanan Banka özkaynak tutarının %9’unu
- 1) **Talep Karşılama Oranı:** Takas Kredisi Üst Limiti/ Toplam Takas Kredisi Talebi’ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Takas Kredisi Kullanımına İlişkin Esaslar

MADDE 5- Katılımcı şartları

- (1) Borsa İstanbul A.Ş Pay Piyasası üyesi olması,
- (2) Takas Kredisi Taahhütnamesi ve taahhütnamelere ait sözleşme öncesi bilgi formunun imzalanmış olması,
- (3) Teminat tamamlaması çağrısına konu Piyasa’ya ilişkin üyelik şartlarının yerine getirilmiş olması,
- (4) Banka tarafından talep edilecek diğer bilgi ve belgelerin sunulmuş olması gerekir.

MADDE 6- Limit

- (1) Bankaca katılımcılara kullanabilecekleri kredinin üst sınırını belirleyen “Takas kredisi limiti” tahsis edilir.
- (2) Katılımcıya limit tahsis edilebilmesi için Banka tarafından yapılan içsel derecelendirme sonucunda asgari “C” notuna sahip olması gerekir.
- (3) Takas kredisi limitleri, üye bankacılık ekranlarında tanımlı olup belirli zamanlarda revize edilir.
- (4) Katılımcıların limit artırım ve limit aktarma talepleri olması durumunda, talepler incelenerek en kısa sürede sonuçlandırılmaya çalışılır.

MADDE 7- Katılımcının faaliyete başlaması

- (1) Katılımcı şartları başlıklı 5 nci maddede yer alan şartları yerine getiren ve “Takas kredisi limiti” tahsis edilen kurumlar kredi kullanmaya hak kazanır.

MADDE 8- İşlem sınırları

- (1) Takas kredisi günlük toplam kullandırım üst tutarı BDDK tarafından yayımlanan “Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik” uyarınca hesaplanan Bankamız özkaynak tutarının yüzde 9’u ile sınırlıdır.
- (2) Takas kredisinin alt tutar sınırı yoktur.
- (3) Takas kredisinin üye bazında üst tutar sınırı ise tahsis edilen “Takas kredisi limiti” kadardır.
- (4) Tahsis edilecek tutar, Piyasa’da teminat tutarı bulunması gereken teminat seviyesinin altına düşen veya Türk Lirası teminat açığı bulunan hesaplar için her işgünü sonunda teminat tamamlama çağrısının yapıldığı ve bir sonraki gün tamamlanması istenen tutarın % 50’sini aşamaz.
- (5) Takas kredisinin azami vadesi O/N (gecelik)’ tir. Kredi arka arkaya iki defadan fazla kullandırılmaz, kredi en az bir iş günü ara verildikten sonra tekrar kullanıma açılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Kullanım Süreci

MADDE 9- Vade ve vade sonu ödeme saatleri

- (1) Katılımcılar kullandıkları kredinin vadesinin sonunda borçlarını hesaben en geç saat 14.45'e kadar ödemekle yükümlüdürler. Kredi anapara borçları blokeli teminat hesabından, faiz ve komisyon borçları ise kurumların serbest hesaplarından tahsil edilir.
- (2) Faiz borçları tahsil edilmeden katılımcıya yeni kredi kullanırlmaz.

MADDE 10- Takas kredisi kullanım esasları

- (1) Takas kredisi O/N (gecelik) olarak kullanırlılır.
- (2) Kredinin talep edildiği gün ilgili Piyasa'dan teminat tamamlama çağrısı bulunulmalıdır.
- (3) Banka, kredi için günlük faiz oranı belirler. Her kredi işleminin vade sonunda, Banka tarafından saptanan faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz tutarı ve faiz üzerinden alınacak yasal kesintiler tahsil edilir.
- (4) Katılımcılar; kurum yetkililerince imzalanmış Takas kredisi taleplerini Banka'ya banka uygulamaları aracılığı ile sistem üzerinden, sistemde sorun olması durumunda ise yazılı olarak faks/elektronik posta yoluyla iletirler. Talimatlar, asılları gelene kadar geçerlidir. Banka bu talepleri saat 14.45'e, yarım iş günlerinde ise saat 10.45'e kadar karşılar. Banka talimatları kısmen veya tamamen karşılamama hakkına sahiptir.
- (5) Takas kredisi kullanımında üst sınır, BDDK tarafından yayımlanan "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik" uyarınca aylık bazda hesaplanan Banka özkaynak tutarının % 9'u kadardır.
- (6) Üyeler kredi taleplerini tam iş günlerinde saat 14:00'a, yarım iş günlerinde ise saat 9:45'e kadar Takasbank'a iletir. Toplam kredi talebinin üst limitin altında olması durumunda tüm kredi talepleri karşılanır.
- (7) Toplam kredi talebinin üst limitin üzerinde olması durumunda; her bir talep, talep karşılama oranı (Takas Kredisi Üst Limiti / Toplam Kredi Talep Tutarı) doğrultusunda karşılanır.
- (8) Tam iş günlerinde saat 14:00'dan, yarım iş günlerinde saat 9.45'den sonra gelen kredi talepleri ise üst limite kadar, zaman önceliği dikkate alınarak karşılanır.
- (9) Bankaca karşılanan Takas kredisi kullanım talepleri, aracı kurumlar tarafından aynı gün içinde sistem üzerinden izlenebilir
- (10) Kullanılmış olan kredi katılımcının serbest hesabına geçilmeyip, blokeli olarak katılımcı adına açılan PYIKR (Takas Teminat Kredisi Hesabı) teminat hesabına aktarılır.

MADDE 11- Teminat

- (1) Katılımcılar; Takas kredisi işlemleri için Bankamız ile imzaladıkları tutar içeren "Takas Kredisi Taahhütnamesini imzalamaları karşılığında kredi kullanırlar. Bankamız taahhütname ile beraber gerekli gördüğü kurum ortaklarından şahsi kefalet talep etme hakkını saklı tutar.

MADDE 12- Takas kredi tutarlarının nemalandırılması

- (1) İşlem teminatına blokeli olarak geçen Takas Kredisi tutarları, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Banka tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır. Nemalandırma işlemi, nemaya konu tutarın bankalara depo ya da mevduat olarak yatırılması ile repo işlemine konu edilmesi suretiyle, Banka limitleri dâhilinde yapılır. Olağandışı piyasa koşullarında nemalandırma yapılmayabilir. Piyasa koşulları nedeniyle Banka tarafından nemalandırma yapılamaması halinde nema ödenmez.
- (2) Takas Kredisi tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve diğer yasal maliyetler Banka tarafından tahsil edilecek tutarın düşülmesi suretiyle kalan bakiye, katılımcının Banka nezdindeki serbest hesabına nema olarak aktarılır.
- (3) Nema istemeyen üyeler, bu taleplerini Banka'ya yazılı olarak iletmeleri gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**Kredinin Kapanması, Muacceliyet ve Temerrüt****MADDE 13- Takas kredisi borcunun kapatılması**

- (1) Vade sonunda kredinin anaparası blokeli hesaptan, faiz ve yasal kesintileri ise serbest hesabından saat 14.45'e kadar tahsil edilerek kredi borcu kapanır.

MADDE 14- Takas Kredisi borcunun muacceliyeti

- (1) Takas Kredisi aşağıdaki durumlarda muaccel hale gelir:
  - a) Katılımcının, Takas Kredisinin vadesinin gelmesi
  - b) Katılımcının işlemlerinin yetkili adli ve idari merciler tarafından süreli veya sürekli olarak durdurulması,

MADDE 15- Temerrüt İşlemlerine İlişkin Esaslar

- (1) Madde 14'teki koşulların gerçekleşmesi halinde yükümlülüklerini yerine getirmeyen üyenin herhangi bir ihbar ya da ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düştüğü kabul edilir.
- (2) Temerrüt durumunda katılımcının Banka'daki serbest hesabındaki tutar, borcuna mahsup edilir. Eğer nakit tutar katılımcının borcunu karşılamıyorsa şahsi kefalet alınmış olan kurumlar için hukuki süre başlatılarak kredinin tahsili yoluna başvurulur.
- (3) Temerrüt süresi içinde toplam borca temerrüt faizi uygulanır.
- (4) Temerrüt faiz oranı, temerrüdün olduğu gün Banka'nın takas kredisi için uygulamış olduğu en yüksek faiz oranının % 50 fazlasıdır.
- (5) Temerrüt faizinin hesaplanmasında, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüğün yerine getirildiği tarih arasındaki süre dikkate alınır.
- (6) Yükümlülüklerini belirlenen saatten sonra yerine getiren üyelerden temerrüt faizi, yasal yükümlülükleri ile birlikte tahsil edilir.

- (7) Temerrüde düşen katılımcı temerrüt süresi içinde “Takasbank Nakit Kredisi” kullanamaz. Ayrıca Takasbank Nakit Kredisi ve Takasbank Para Piyasasında temerrüde düşen katılımcı temerrüt süresi içinde takas kredisi kullanamaz.
- (8) Temerrütteki üyeye ödenecek nema tutarı üyenin serbest kullanımına tahsis edilmeyip, Bankaca temerrüt borcunun tasfiyesinde kullanılır.
- (9) Temerrüt Faizi = (matrah*(baz faiz/100)*(gün/360)) formülü ile hesaplanır ve varsa yasal yükümlülükler eklenir.
- (10) Tahakkuk ettirilen temerrüt faizine ilişkin üyeye, Banka tarafından raporlama yoluyla ya da yazılı olarak bildirim yapılır.

MADDE 16- Temerrüde itiraz

- (1) Temerrüt faizi tahakkuk eden üye, temerrüdün takas, ilgili merkezi saklama sistemi veya ödeme sisteminden kaynaklanan nedenlerle kendi kusuru olmaksızın ortaya çıktığı veya temerrüt faizi hesaplamasında maddi hata yapıldığı veya yükümlülüklerini Prosedür’de belirlenen süreler içinde zamanında yerine getirdiği gerekçeleri ile Banka nezdinde itiraz edebilir.
- (2) İtirazlar bir yazı ve ekinde itiraza ilişkin belgeler ile temerrüt tahakkuk tarihinden itibaren en geç 1 hafta içerisinde yapılır.
- (3) Temerrüde düşen üyenin itirazı, Banka bünyesinde oluşturulan Temerrüt Komitesi tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.
- (4) Üye tarafından yapılan itirazın haklı bulunması durumunda temerrüt faizi uygulanmaz, tahsil edilmiş olması halinde ilgili tutar üyeye iade edilir.
- (5) İtirazın reddi durumunda ise, karar bir yazı ile ilgili üyeye bildirilir.
- (6) İtiraz, temerrüt faizinin süresi içerisinde ödenmesini durdurmaz.

MADDE 17- Kredi kullanımının durdurulması

- (1) Tahsis edilmiş olan kredi limiti Banka’nın taahhüdü değildir. Kredi kullanımını Bankaca gerektiğinde durdurulabilir.
- (2) Katılımcı kredi ilişkisinin devamı süresince; protesto, haciz, ihtiyati tedbir gibi mali ve hukuki olumsuzluklar yaşaması veya Kurum ile ilgili olumsuz istihbarat alınması durumlarında Bankaca kredinin kullanımını durdurulabilir ve mevcut kredisi herhangi bir ihbara gerek kalmaksızın re’sen kapatılabilir. Kurum olumsuz koşulların ortadan kalktığını hukuki geçerliliği olan belgelerle ispatlaması halinde, Banka yeniden kredi kullanımına başlayabilir.
- (3) Aşağıda, (a) ve (b) bendinde belirtilen durumlardan birinin ortaya çıkması halinde katılımcının kredi borcu tasfiye edilerek kredi kullanımını durdurulur. (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen durumlardan birinin ortaya çıkması halinde ise kredi borcu tasfiye edilerek kredi kullanımını durdurulur ve kurumun kredi limiti iptal edilir.
  - a) Faaliyetleri süreli veya sürekli olarak durdurulanlar,
  - b) Bankaca periyodik olarak yapılan istihbarat, mali tahlil ve/veya kredi derecelendirme çalışması sonucu belirlenen kredi derecelendirme notunu ve özkaynak kriterlerini kaybedenler.

- c) Bankaca periyodik olarak yapılan istihbarat, mali tahlil ve/veya kredi derecelendirme çalışması sonucu kredi değeri olmadığı tespit edilenler,
- ç) Borçlarını ödememeleri nedeniyle Bankaca veya diğer finansman kuruluşları ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından haklarında kanuni takibe geçilenler

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 18- Olağanüstü durumlar

- (1) Banka, takas kredisi uygulamasının Bankayı olumsuz etkileyeceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde bu prosedürün 9. ve 10. maddesi çerçevesinde alınacak önlemleri belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir. Banka bunlardan bağımsız, kredi kullandırımını durdurabilir ve söz konusu önlemleri ve uygulamaları TCMB'ye bildirir.

MADDE 19- Disiplin Hükümleri

- (1) Takas Kredi Mekanizması Kuralları Prosedüründe belirlenen yükümlülüklerle uymayan katılımcılar hakkında aşağıda yer alan disiplin hükümleri uygulanır.
  - a) Banka tarafından hazırlanan düzenlemelere uymayan,
  - b) Günlük işlemler sonucu oluşan yükümlülüklerini belirlenen zamanda yerine getirmeyen,
  - c) Banka tarafından iş ve işlemleri ile ilgili olarak istenen bilgi ve belgeleri vermeyen ve düzeltilmesi veya yapılması istenilen değişiklikleri yerine getirmeyen katılımcılar hakkında Bankanın uygun göreceği bir süre için kredi taleplerini kısmen veya tamamen kabul etmeme kararı dahil gerekli kararlar alınabilir.
- (2) İşlem yapması geçici bir süre kısmen veya tamamen kısıtlanan katılımcılar TCMB'ye bildirilir.

MADDE 20- İş Sürekliliği

- (1) İş sürekliliği planı ve olağanüstü durum kuralları, "Takasbank İş Sürekliliği Yönergesi" ve Takasbank İş Sürekliliği Yönergesine bağlı alt düzenlemeler ve süreklilik planları ile düzenlenmiştir. İş sürekliliğine ilişkin genel politika metinleri Banka web sitesi vasıtası ile katılımcılara duyurulur.

MADDE 21- Takas Kredisi Mekanizması Kurallarında Değişiklik

- (1) Banka bu "Takas Kredisi Mekanizması Kuralları Prosedürünü" değiştirmeye yetkilidir. Bu kuralların değiştirilmesinin ilgili mevzuat uyarınca yetkili mercilerin onayına tabi kılındığı durumlarda, değişiklikler söz konusu onayı müteakip uygulamaya alınır.

MADDE 22- Duyurular

- (1) Bu Mekanizma Kuralları kapsamında yer alan hususlara ilişkin detaylar ve değişiklikler banka tarafından yayımlanacak Genel Mektuplar ya da Duyurular ile katılımcılara bildirilir.

MADDE 23-Yürürlük

- (1) Bu Mekanizma Kuralları Prosedürü onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 24-Yürütme

(1) Bu Mekanizma Kuralları Prosedürü hükümlerini Genel Müdür yürütür.